

Вороненко Олександр Вікторович

кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: ysk.docs@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3683-7278>

Вороненко Ірина Вікторівна

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
професор кафедри інформаційних систем і технологій
Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна

E-mail: irynav@nubip.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1839-7275>

Scopus ID: 56781498500

Цифрова трансформація освіти: нормативно-правовий аспект

У статті позиціоновано результати виокремлення, систематизації та розкриття ключових положень нормативно-правових актів, що регламентують різні аспекти цифрової трансформації освіти, розвитку цифрових навичок і цифрових компетентностей в Україні. Вибір теми дослідження зумовлений як пріоритетністю набуття цифрових навичок, цифрових умінь, цифрових компетентностей населення та модернізації системи освіти в умовах визначеного курсу України на цифрову трансформацію, яка має стати запорукою зміцнення національної безпеки України, пришвидшення темпів євроінтеграційних процесів і сталого розвитку держави, її добробуту, а також просування національних інтересів на міжнародному рівні, так і відсутністю комплексних досліджень щодо вивчення й систематизації положень нормативно-правових актів, що регламентують різні аспекти цифрової трансформації освіти.

У ході дослідження використано такі загальнонаукові методи: аналіз і синтез, системний метод, структурно-функціональний, типологізацію, систематизовано інструментарій цифрової трансформації в економіці й освіті за 1991–2023 роки, виокремлено й узагальнено нормативно-правові законодавчі акти України у відповідній сфері, розкрито ключові положення, що регламентують цифровізацію, цифрову трансформацію освіти, розвиток цифрових навичок і цифрових компетентностей в Україні. Нормативно-правові акти України регламентують ключові показники оцінювання цифровізації у сфері освіти й визначають пріоритетні напрями та завдання щодо цифровізації освіти, цифрових навичок, цифрових компетентностей, підвищення рівня цифрової грамотності населення. Пріоритетним напрямом гармонізації нормативно-правової бази України, на думку авторів, є розроблення єдиної дорожньої карти цифрової трансформації освіти на різних освітніх рівнях кваліфікації.

Ключові слова: освіта, цифрова освіта, цифрова трансформація освіти, цифрові навички, цифрові компетентності.

Вступ. Глобальні трансформаційні процеси, когнітивізація, інформатизація та цифровізація на сучасному етапі державотворення вимагають пошуку й упровадження новітніх механізмів та інструментів системного розвитку цифрової трансформації. Як наслідок, розроблення й формування єдиних підходів, стандартів і технологій з одночасним урахування багатьох чинників, де одне з найвагоміших місць посідає наявність відповідних умінь, навичок і компетентностей населення країни, є запорукою зміцнення національної безпеки України, пришвидшення темпів євроінтеграційних процесів і сталого розвитку держави, її добробуту, а також просування національних інтересів на міжнародному рівні.

За даними Міжнародного союзу електрозв'язку, у 2022 році орієнтовно 5,3 млрд осіб, тобто близько 66% населення світу, використовували Інтернет, водночас близько 2,7 млрд осіб були офлайн (International Telecommunication Union, 2022). Цифровий розрив є суттєвим як у розрізі розвинутості країн світу, так і в найменш розвинутих країнах світу: відсоток користувачів Інтернету становив лише 36%, за віковими категоріями (молодь залишається рушійною силою цифровізації в усьому світі: 75% вікової

групи від 15 до 24 років було задіяно онлайн порівняно із 65% решти населення світу). Найбільшими бар'єрами цифровізації залишаються вартість і цифрові навички. На рис. 1 подано рівень навичок ІКТ у країнах Європи. Зазначимо, що спостерігається суттєва розбіжність країн Європи за цим показником (10,6–58,6%). Лідерами є Латвія, Данія, Австрія, Франція, Фінляндія, де цей показник вищий за 50%. Найнижчий рівень навичок в Україні (10,6%), Румунії (18,1%) та Болгарії (22,5%).

Рис. 1. Особи, які володіють стандартними навичками ІКТ, у країнах Європи, у %

Водночас за даними дослідження, проведеного Міністерством цифрової трансформації України, рівень цифрових навичок українців має тенденцію до зростання. За результатами дослідження 2023 року, 93% дорослого населення країни від 18 до 70 років володіють цифровими навичками загалом. Тригером для зміцнення й розвитку наявних цифрових навичок стало повномасштабне вторгнення агресора в Україну. Зокрема, 56% опитаних бачать позитивні зміни у власній цифровій грамотності.

Підготовка в закладах вищої освіти України економістів як один із пріоритетів забезпечення майбутнього добробуту країни в умовах цифрової трансформації вимагає побудови принципово нової динамічної системи педагогічного процесу щодо навчання, розвитку й самовдосконалення, де інтегральними результатом має стати формування в майбутнього економіста професійних компетентностей у таких сучасних сферах життєдіяльності: цифрової економіки, цифровізації, цифрових інновацій і технологій, цифрового розвитку, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації, а також у сфері розвитку цифрових навичок і цифрових прав громадян, інфраструктури ширококутного доступу до Інтернету, електронної комерції та бізнесу, розвитку ІТ-індустрії. При цьому нормативно-правовий інструментарій є підґрунтям формування й синтезу відповідних компетентностей та особистісних якостей, спрямованих на вміння в подальшому житті використовувати набуті професійні компетенції щодо цифрової трансформації, цифрового розвитку й цифровізації.

Науковці в працях висвітлюють різні аспекти розвитку цифрових компетентностей, цифрового розвитку та цифровізації освіти. Окремі дослідники зосередили свою увагу на оцінюванні рівня цифрових навичок (Струтинська, 2020; Voropenko, 2022; Січкаренко, 2018). Інші вчені досліджують методологічні аспекти формування цифрових компетентностей (Morze, 2019; Павлиш, 2023). Є вчені, які зосередили увагу на різних аспектах цифровізації освітнього процесу в закладах освіти, зокрема, в умовах воєнного стану (Гуревич, 2022; Клименко, 2023). Також з-поміж іншого вчені намагаються в працях урахувати компетентісний підхід в освітніх траєкторіях (Карплюк, 2019), оцінити особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі (Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства, 2007) тощо. На окрему увагу заслуговують комплексні дослідження, що проводять міжнародні інституції. Натомість науковці, на нашу думку, недостатню увагу приділяють комплексному вивченню й систематизації положень нормативно-правових актів, що регламентують різні аспекти цифровізації освіти.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є охарактеризувати наявний стан нормативно-правового забезпечення цифровізації освіти в Україні. Завдання дослідження передбачають

виокремлення, систематизацію та розкриття ключових положень нормативно-правових актів, що регламентують різноманітні аспекти цифровізації освіти в Україні.

Результати дослідження. Важливим, на нашу думку, у контексті започаткованого наукового дослідження було прийняття у 2007 році Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки». Зауважимо, що очікуваними результатами розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки зазначено «можливість забезпечити позитивні зміни в життєдіяльності суспільства і людини, а саме: збільшити рівень захисту прав і свобод людини та її добробуту, активізувати участь громадян в управлінні державою, сприяти розвитку демократії; підвищити конкурентоспроможність України, ефективність державного управління, продуктивність праці у всіх сферах економіки, рівень інформаційної безпеки людини, суспільства, держави, ступінь розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, зокрема українського сегменту Інтернету; забезпечити перехід економіки до моделі науково-технічного та інноваційного розвитку, збільшити відсоток наукоємної продукції, сприяти якості та доступності послуг освіти, науки, культури, охорони здоров'я за результатами впровадження ІКТ; розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних електронних ресурсів; створити нові робочі місця, поліпшити умови роботи і життя людини; поглибити запровадження нормативно-правових засад інформаційного суспільства» (Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства, 2013).

У нормативному документі на законодавчому рівні вперше в Україні було затверджено завдання щодо «підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві», до яких зараховано «розвивати національний науково-освітній простір, який ґрунтуватиметься на об'єднанні різних національних багатоцільових інформаційно-комунікаційних систем (ІКС); розробити методологічне забезпечення використання комп'ютерних мультимедійних технологій у викладанні шкільних предметів та дисциплін з урахуванням у системах навчання студентів педагогічних закладів вищої освіти і перепідготовки вчителів особливостей роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ); забезпечити пріоритетність підготовки фахівців із ІКТ; удосконалити навчальні плани, відкрити нові спеціальності з новітніх ІКТ, реалізувати принцип «освіта впродовж усього життя»; створити системи дистанційного навчання та забезпечити на їх основі ефективне впровадження і використання ІКТ на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання; забезпечити на відповідному рівні освітні заклади та наукові установи сучасними економічними та ефективними засобами ІКТ і необхідними інформаційними ресурсами; забезпечити вільний доступ до засобів ІКТ та інформаційних ресурсів, особливо у сільській місцевості та важкодоступних населених пунктах; підвищити на засадах співпраці приватного сектору економіки та органів місцевого самоврядування комп'ютерну грамотність населення, зокрема пенсіонерів, малозабезпечених, людей, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, селян; забезпечити розвиток національної науково-освітньої інформаційної мережі та інформаційних ресурсів за провідними галузями знань, її приєднання, зокрема до європейських науково-освітніх мереж» (Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства, 2013).

Отже, Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» став правовим підґрунтям для схвалення у 2013 році Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» (Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування, 2017). Означений документ визначив «мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення, а також основні напрями, етапи і механізм реалізації цієї Стратегії з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України в перспективі до 2020 року». У нормативно-правовому документі серед інших термінів позиціоновано тлумачення терміна «електронна освіта», під якою розуміється «форма здобуття освіти, що здобувається із використанням виключно інформаційно-комунікаційних технологій» (Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування, 2017).

У Законі також зазначено, що «однією з основних умов успішної реалізації державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві», визначено «пріоритетні заходи, що спрямовані на реалізацію державної політики у зазначеній сфері, здійснення яких, зокрема, забезпечить удосконалення освітньо-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, створить умови для досягнення рівня і якості освітнього потенціалу у відповідності з вимогами кадрового забезпечення інноваційного розвитку України» (Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування, 2017).

Наступним кроком у 2017 році було Розпорядження Кабінету Міністрів України щодо схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні, мета якої полягала у «визначенні напрямів, механізмів і термінів формування ефективної системи електронного урядування в Україні для

задоволення інтересів та потреб фізичних і юридичних осіб, удосконалення системи державного управління, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни». Відзначимо також, що Концепція була «передбачена на період до 2020 року», натомість станом на тепер її статус і досі «чинний» (Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки, 2018).

У змісті Концепції зазначено, що основними завданнями щодо забезпечення розвитку електронного урядування в базових галузях України є запровадження інформаційно-телекомунікаційних систем підтримки прийняття управлінських рішень та автоматизації адміністративних процесів (зокрема, з використанням перспективних геоінформаційних технологій, Інтернету речей, технологій опрацювання даних великих обсягів (Big Data) і Blockchain) у тому числі у сфері освіти й науки, стимулювання розвитку інфраструктури розроблення та безпечного використання якісного програмного забезпечення вітчизняних розроблень у діяльності органів влади; розвиток навчальних інформаційних систем для автоматизації основних процесів роботи освітніх закладів, у тому числі електронного щоденника, електронного підручника, дистанційної форми навчання» (Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки, 2018).

У 2018 році Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки й затвердив план заходів щодо її реалізації. Це був «перший крок до стимулювання внутрішніх ринків споживання, упровадження та виробництва цифрових технологій», що «містить сучасне бачення трансформації економіки від традиційної до ефективної цифрової, визначає першочергові кроки щодо імплементації відповідних стимулів та створення умов для цифровізації в реальному секторі економіки, суспільства, освіти, медицини, екології тощо; відображає виклики та інструменти розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначає критичні сфери та проекти цифровізації країни» (Деякі питання цифрової трансформації, 2021). Презентований документ також має статус «чинний» станом на тепер.

Зауважимо, що в Концепції з-поміж напрямів цифрового розвитку вперше водночас з освітою окремо відзначається й розвиток цифрових компетентностей. До основних напрямів цифровізації освіти зараховано «створення освітянських ресурсів і цифрових платформ із підтримкою інтерактивного та мультимедійного контенту для загального доступу закладів освіти та учнів, зокрема інструментів автоматизації головних процесів роботи освітніх закладів; розроблення та впровадження інноваційних комп'ютерних, мультимедійних та комп'ютерно зорієнтованих засобів навчання та обладнання для створення цифрового освітнього середовища (мультимедійні класи, науково-дослідні STEM-центри, лабораторії, інклюзивні класи, класи змішаного навчання); організація широкосмугового доступу до Інтернету учнів та студентів у навчальних класах та аудиторіях у закладах освіти всіх рівнів; розвиток дистанційної форми освіти із використанням когнітивних та мультимедійних технологій» (Деякі питання цифрової трансформації, 2021). Щодо цифрових компетентностей зазначено, «одним із важливих завдань є оновлення державного класифікатора професій, тобто розроблення та затвердження переліку цифрових професій на підставі вимог ринку праці, цифрових трендів тощо, з подальшим розробленням відповідної програми їх запровадження у профільних освітніх закладах» (Деякі питання цифрової трансформації, 2021).

У 2021 році Розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалено пріоритетні напрями й завдання (проекти) цифрової трансформації на період до 2023 року, який передбачає виконання завдань проектів за 23 напрямками, з-поміж яких є освіта й наука. До завдань (проектів) в освіті зараховано «запровадження використання електронних підручників у межах реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», дистанційних курсів для учнів 5–11 (12) класів, сприяння автоматизації освітніх та управлінських процесів, а також запровадження ведення електронних журналів та щоденників, електронної звітності, обліку здобувачів освіти, педагогічних працівників та суб'єктів підвищення кваліфікації на базі державних інформаційних систем, залучення інших освітніх інформаційних систем, створення в рамках Єдиної державної електронної бази з питань освіти реєстрів здобувачів освіти всіх рівнів, педагогічних та інших працівників закладів освіти; автоматизація вступної кампанії, організація набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства, замовлення документів про освіту та додатків до них європейського зразка, запровадження електронного ліцензування, модернізація Єдиної державної електронної бази з питань освіти, створення та модернізація єдиної електронної системи моніторингу працевлаштування випускників» (Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей, 2021).

Для «визначення пріоритетних напрямів і основних завдань із питань розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей, підвищення рівня цифрової грамотності населення, зокрема працездатних осіб, громадян похилого віку, малозабезпечених сімей, осіб з інвалідністю, інших уразливих груп населення, в умовах розвитку цифрової економіки та цифрового суспільства» Розпорядженням Кабінету Міністрів

України у 2021 році також схвалено Концепцію розвитку цифрових компетентностей і затверджено план заходів щодо її реалізації (реалізація цього документа передбачена на період до 2025 року) (Про затвердження Національної економічної стратегії, 2022). Презентовані заходи з реалізації Концепції розвитку цифрових компетентностей включають 3 напрями: «нормативно-правове забезпечення (передбачає запровадження правового регулювання з питань формування державної політики у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей громадян з урахуванням досвіду країн ЄС; розроблення та затвердження опису цифрової компетентності (рамки цифрової компетентності) та відповідних рамок цифрових компетентностей для основних професійних груп за сферами економічної діяльності); науково-методичне забезпечення (передбачає розроблення методичних рекомендацій щодо застосування рамок цифрових компетентностей, створення системи індикаторів моніторингу розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей у суспільстві України) та інформаційне забезпечення (передбачає проведення інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію цифрових технологій у цілому та цифрових навичок і цифрових компетентностей, зокрема серед населення, на національному, регіональному та місцевому рівнях)» (Про затвердження Національної економічної стратегії, 2022).

У Постанові Кабінету Міністрів України у 2021 році в Національній економічній стратегії на період до 2030 року стратегічною метою 1 названо «створення привабливих умов для працевлаштування висококваліфікованих фахівців і стимулювання розвитку конкурентної та глобальної ІТ-освіти». Напрямами досягнення означеної цілі визначено таке: підвищення кількості ІТ-фахівців; підвищення якості ІТ-освіти; налагодження співпраці суб'єктів підприємництва із закладами вищої освіти; спрощення процедури залучення іноземних фахівців (Угода між Україною та Європейським Союзом, 2023).

Підкреслюючи, що «цифрова трансформація нашої економіки та суспільства відкриває широкі можливості для зростання та створення нових робочих місць, сприяє «зеленому» переходу та національній конкурентоспроможності на глобальному рівні, підвищує творчу та культурну різноманітність; необхідність справедливого та людиноцентричного цифрового переходу щодо впровадження нових цифрових технологій в економіці та суспільстві», визнаючи «необхідність розвитку передових цифрових навичок для роботи та оптимального використання майбутнього цифрового потенціалу, а також для управління цифровою трансформацією підприємств та державних служб у всіх секторах економіки», у 2023 році ратифікували Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027), що дає змогу Державі Україна брати участь у заходах програми «Цифрова Європа» на умовах, рівнозначних тим, що застосовуються до юридичних і фізичних осіб, які зареєстровані в Європейському Союзі, з урахуванням дотримання обмежувальних заходів Європейського Союзу (Про затвердження переліку показників, 2023).

У 2023 році Розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено перелік показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI), першим компонентом у якому є людський капітал, до якого зараховано 2 підкомпоненти. Це наявність навичок користувача Інтернету (показники: кількість осіб, які володіють принаймні базовими цифровими навичками, у відсотках; кількість осіб, які володіють вищими базовими цифровими навичками, у відсотках; кількість осіб, які володіють принаймні базовими навичками створення цифрового контенту, у відсотках) і наявність розширених навичок і розвитку (показники: кількість спеціалістів, зайнятих у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), віком від 15 до 74 років, у відсотках; кількість жінок-спеціалістів у сфері ІКТ, у відсотках; частка підприємств, що проводили навчання для розвитку у своїх працівників навичок у сфері ІКТ, у загальній кількості підприємств, відсотків; кількість випускників закладів вищої освіти за спеціальностями в галузі знань «Інформаційні технології» у сфері ІКТ, у відсотках).

Висновки. Пошук із понад тисячі нормативно-правових документів у базі законодавства вебсайту Верховної Ради України дав змогу виокремити й систематизувати основних дев'ять законодавчих актів за 1991–2023 роки, які регламентують питання цифрової трансформації освіти, цифрових навичок і цифрових компетентностей.

На поточному етапі цифрової трансформації, що характеризується «використанням штучного інтелекту, хмарних технологій, дронів, роботів, інтернету речей і послуг, опрацювання великих масивів даних, застосуванням систем «розумне місто» й «розумне підприємство», пріоритетним є як упровадження цифрових технологій у всі сфери життя, так і кардинальна зміна системи освіти всіх рівнів, що має забезпечити формування відповідних компетентностей.

З-поміж завдань щодо підготовки майбутніх фахівців, зокрема економістів, у закладах вищої освіти України можна виділити такі: створення контенту для навчання цифрових та ІТ-навичок, створення плану переліку необхідних навичок для всіх цільових груп; розроблення системи вимірювання, сертифікації й гармонізації цифрових та ІТ-навичок; проведення заходів із популяризації ІТ-освіти й цифрових навичок; модернізація наявних і розроблення нових STEM-програм в освітніх програмах.

Зміст нормативно-правових актів України актуалізує питання модернізації системи освіти України в контексті забезпечення формування необхідних цифрових компетентностей, цифрових умінь і цифрових навичок у здобувачів освіти, регламентує ключові показники оцінювання цифрової трансформації у сфері освіти й визначає пріоритетні напрями та завдання щодо цифровізації освіти загалом, а також розвитку цифрових навичок і цифрових компетентностей, підвищення рівня цифрової грамотності населення. Водночас окремі положення, що містять нормативно-правові документи, мають частково декларативний характер, що ускладнює реалізацію поставлених завдань на практиці.

На нашу думку, доцільно було б розробити єдину дорожню карту цифрової трансформації освіти на різних освітніх рівнях кваліфікації, що сприяло б формуванню єдиного системного підходу цифрової трансформації освіти України. Особливо, як нам видається, важливим є визначення в нормативно-правових документах вимог щодо цифрової трансформації освіти, формування цифрових навичок і цифрових компетентностей у контексті професійної підготовки в закладах вищої освіти України майбутніх економістів.

Подальші перспективи дослідження передбачається сфокусувати на розробленні теоретичних засад методичної підготовки майбутніх економістів у закладах вищої освіти України в умовах цифрової трансформації, цифрового розвитку й цифровізації.

Література

Більшість українців володіє цифровими навичками. URL: <https://osvita.ua/vnz/90797/>.

Гуревич Р., Коношевський Л., Опушко Н. Цифровізація освіти сучасного суспільства: проблеми, досвід, перспективи, *ОД*. 2022. Вип. 3–4. С. 22–46. URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/946>.

Деякі питання цифрової трансформації (пріоритетні напрями та завдання (проекти) цифрової трансформації) : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 365-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D1%80#Text>.

Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку : матеріали НАПН / за ред. В.Г. Кременя, О.І. Ляшенка ; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколюк. Київ, 2015.бС. 188–197.

Клименко Є., Глазунова О. Врахування компетентісного підходу в освітніх траєкторіях здобувачів освіти. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*. 2023, С. 127–128. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/713>.

Лігненко Л.О. Цифрові навички українців: результати самооцінки, висновки та заходи для подолання цифрової інклюзії. *Економічний форум*. 2022. № 1 (1). С. 21–34. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-3>.

Павлиш Т., Басараб В., Терещенко О., Рогів М. Цифровізація освітнього процесу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану. *Освітні обрії*. 2023. № 56 (1). URL: <https://doi.org/10.15330/obrii.56.1.106-109>.

Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>.

Про затвердження переліку показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 774-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-%D1%80#Text>.

Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007 № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#n14>.

Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>.

Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>.

Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.

Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577>.

Січкаренко К.О. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_62.

Струтинська О.В. Цифрові навички і цифрова компетентність: зарубіжний досвід країн ЄС і перспективи для України. *Фізико-математична освіта*. 2020. Вип. 3 (1). С. 94–102. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3\(1\)_17/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3(1)_17/).

Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027), ратифікована Законом України від 23.02.2023 № 2926-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#n2>.

International Telecommunication Union. Facts and Figures 2022. URL: <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2022/11/24/ff22-foreword/>.

Morze N.V., Vember V.P., Gladun M.A. 3D mapping of digital competency in Ukrainian education system. *ITLT*. 2019. № 70 (2). P. 28–42. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2994>.

Voronenko I., Klymenko N., Nahorna O. Priority areas of Ukraine's innovative potential in the conditions of digital transformation. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 1 (42). P. 313–321. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3684>.

Digital transformation of education: regulatory and legal aspects

Voronenko Oleksandr

*PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Doctoral Candidate of Pedagogy Department
State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine*

Voronenko Iryna

*Doctor of Sciences (Economics), Senior Researcher, Professor of Information Systems and Technologies Department
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

In the article, the results of the identification, systematization and disclosure of the key provisions of regulatory legal acts governing various aspects of the digital transformation of education, the development of digital skills and digital competences in Ukraine are positioned. The choice of the research topic has been determined by the priority of acquiring digital skills, digital abilities, digital competences of the population and modernization of the education system in the conditions of the determined course of Ukraine for digital transformation, which should become a guarantee of strengthening the national security of Ukraine, speeding up the pace of European integration processes and sustainable development of the state, its well-being, as well as the promotion of national interests at the international level, as well as the lack of comprehensive research on the study and systematization of the provisions of regulatory and legal acts that governing various aspects of the digital transformation of education.

There have used the following general scientific methods: analysis and synthesis, system method, structural-functional method, typologization; the toolkit of digital transformation in the economy and education for the years 1991–2023 has systematized, regulatory and legal acts of Ukraine in the relevant field have highlighted and summarized, the key provisions regulating digitization, digital transformation of education, development of digital skills and digital competences in Ukraine have disclosed. The legal acts of Ukraine regulate the key indicators of the assessment of digitalization in the field of education and determine the priority directions and tasks regarding the digitalization of education, digital skills, digital competences, increasing the level of digital literacy of the population. The development of the single road map of the digital transformation of education at different educational levels of qualification is a priority direction for the harmonization of the regulatory and legal framework of Ukraine, according to the authors.

Keywords: education, digital education, digital transformation of education, digital skills, digital competences.

References

Bilshist ukrainsiv volodiie tsyfrovymy navychkamy [The majority of Ukrainians have digital literacy]. Retrieved from <https://osvita.ua/vnz/90797/> [in Ukrainian].

Deiaki pytannia tsyfrovoi transformatsii (priorityetni napriamy ta zavdannia (proekty) tsyfrovoi transformatsii). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.02.2021 [Some issues of digital transformation (priority directions and tasks (projects) of digital transformation). Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 17.02.2021] № 365-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Gurevich, R., Konoshevskiy, L., & Opushko N. (2022). Tsyfrovizatsiia osvity suchasnoho suspilstva: problemy, dosvid, perspektyvy [Digitization of education in modern society: problems, experience, prospects]. *OD*. 3–4, 22–46. Retrieved from <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/946> [in Ukrainian].

International Telecommunication Union. *Facts and Figures 2022*. Retrieved from <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2022/11/24/ff22-foreword/>.

Karpluk, S.O. (2019). Osoblyvosti tsyfrovizatsii osvithnoho protsesu u vyshchii shkoli. Informatsiino-tyfrovii osvithnii prostir Ukrainy: transformatsiini protsesy i perspektyvy rozvytku [Features of digitalization of the educational process in higher education. Information and digital educational space of Ukraine: transformational processes and development prospects]. *Materials NAES*. In order. V.G. Kremenya, O.I. Hazelnut, K, 88–197 [in Ukrainian].

Klymenko, Ye., & Hlazunova, O. (2023). Vrakhuvannya kompetentisnoho pidkhodu v osvithnikh traiektoriakh zdobuvachiv osvity [Taking into account the competency-based approach in educational trajectories of educational attainment.]. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*. 127–128. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/713> [in Ukrainian].

Lihonenko, L.O. (2022). *Tsyfrovii navychky ukraintsiv: rezultaty samootsinky, vysnovky ta zakhody dlia podolannia tsyfrovoy inkluzii* [Digital skills of Ukrainians: results of self-assessment, conclusions and measures to overcome digital inclusion]. *Economic Forum*, 1 (1), 21–34. Retrieved from <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-3> [in Ukrainian].

Morze, N.V., Vember, V.P., & Gladun, M.A. (2019). 3D mapping of digital competency in Ukrainian education system, *ITLT*. 70, 2, 28–42. Retrieved from <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2994>.

Pavlysh, T., Basarab, V., Tereshchenko, O., & Rohiv, M. (2023). Tsyfrovizatsiia osvithnoho protsesu v zakladakh vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu [Digitization of the educational process in institutions of higher education under martial law]. *Educational Horizons*. 56 (1). Retrieved from <https://doi.org/10.15330/obrii.56.1.106-109> [in Ukrainian].

Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky. Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 [About the main foundations of the development of the information society in Ukraine in 2007–2015. Law of Ukraine dated 09.01.2007] № 537-V. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#n14> [in Ukrainian].

Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2021 [About the approval of the concept of development of digital competences and the approval of the plan of measures for its implementation. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 03.03.2021] № 167-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 [About the approval of the Concept for the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018–2020 years and the approval of the plan of measures for its implementation: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 17.01.2018] № 67-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.09.2017 [On the approval of the Concept of the development of e-governance in Ukraine. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September dated 20.09.2017] № 649-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Pro skhvalennia Stratehii rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.05.2013 [About the approval of Strategies for the development of the information society in Ukraine. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 15.05.2013] № 386-p. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577> [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2022 [On the approval of the National Economic Strategy for the period up to 2030. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 03.03.2022] № 179. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia pereliku pokaznykiv Indeksu tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva (DESI). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.09.2023 [On the approval of the list of indicators of the Digital Economy and Society Index (DESI). Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 05.09.2023] № 774-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Sichkarenko, K.O. (2018). Rozvytok tsyfrovyykh osvithnikh platform ta poshyrennia tsyfrovyykh kompetentsii v osviti [Digital educational platforms development and digital competences dissemination in education]. *Efektivna ekonomika*. 12. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_62 [in Ukrainian].

Strutynska, O.V. (2020). Tsyfrovii navychky i tsyfrova kompetentnist: zarubizhnyi dosvid krain yes i perspektyvy dlia Ukrainy [Digital skills and digital competence: foreign experience in the EU and prospects for Ukraine]. *Physical and mathematical education*. 3(1), 94–102. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3\(1\)_17/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3(1)_17/) [in Ukrainian].

Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom pro uchast Ukrainy u prohrami Yevropeiskoho Soiuzu «Tsyfrova Yevropa» (2021–2027), ratyfikovano Zakonom vid 23.02.2023 [Agreement between Ukraine and the European Union on Ukraine's participation in the European Union program «Digital Europe» (2021–2027), ratified by the Law dated 23.02.2023] № 2926-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#n2> [in Ukrainian].

Voronenko, I., Klymenko, N., & Nahorna, O. (2022). Priority areas of Ukraine's innovative potential in the conditions of digital transformation. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 1 (42), 313–321. Retrieved from <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3684>.

Accepted: March 01, 2024